

Presentatie inzake VGO rapport (Veehouderij en gezondheid omwonenden)

Drs. Monique Meijerink / Drs. Peter Jacobs
Milieugezondheidkundige / Arts infectieziekten
GGD Limburg-Noord

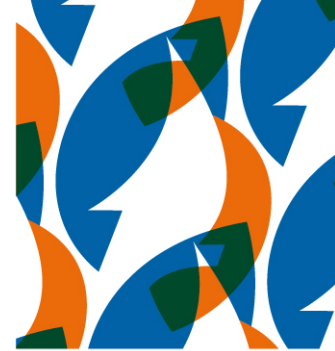
5 oktober 2016 – Horst aan de Maas

Onderzoeksrapport

- Uitvoerders onderzoek: RIVM, IRAS (Universiteit Utrecht), Universiteit Wageningen en NIVEL
- 7 juli jl. symposium – resultaatpresentatie door onderzoekers
- 11 juli jl. regiobijeenkomst te Baexem (organisator GGD LN); presentatie door mw. Maassen (RIVM); uitnodiging voor burgers/gemeente 6 peelgemeenten (Horst ad Maas, Leudal, Nederweert, Peel en Maas, Venray, Weert)

- Uit eerder onderzoek (rapportage 2011) aanknopingspunten voor mogelijke gezondheidseffecten van het wonen in de buurt van veehouderijen.
- Aantal resultaten (2011):
 - Astma en COPD kwamen niet vaker voor in nabijheid veehouderijen
 - Mensen met COPD, astmatici meer complicaties van hun ziekte (infectie luchtwegen, longontsteking)

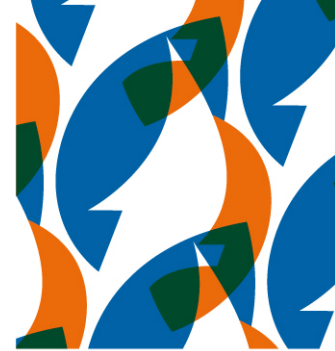

Centrale vraag onderzoek:

**Hebben veehouderijen effect op gezondheid van mensen
die in de omgeving wonen?**

Onderzoeksopzet (1)

- Onderzoek uitgevoerd in oosten van Noord-Brabant en noorden van Limburg (Stramproy, Horn en Afferden)
- Geanonimiseerde gegevens van huisartsen (110.000 patiënten hele regio) bekeken
- Ca. 12.000 mensen vragenlijst ingevuld (luchtwegklachten)
- Ca. 2.500 mensen meegedaan medisch onderzoek
 - antistoffen in bloed
 - aanwezigheid van resistente bacteriën in keel en ontlasting
 - longfunctietest

Onderzoeksopzet (2)

- Luchtkwaliteit onderzoek (meerdere momenten in het jaar):
 - Fijn stof (PM10)
 - Endotoxinen
 - Aanwezigheid micro-organismen
- Rondom pluimvee- en varkenshouderijen uitstoot en verspreiding van bovengenoemde componenten gemeten en onderzocht

Resultaten (1)

- Er komt minder vaak astma en allergie (neus) voor bij mensen die op korte afstand van veehouderijen wonen
- Dichtbij veehouderijen wonen minder COPD patiënten
- Een aantal ziekteverwekkers kwamen niet vaker voor bij mensen in de buurt van veehouderijen dan mensen woonachtig op grotere afstand van veehouderijen:
 - Hepatitis E (varkens)
 - Clostridium difficile (varkenshouders vaak drager)
 - Dragerschap van bepaalde antibiotica-resistente bacteriën (w.o. ESBL)

Resultaten (2)

- Patiënten met COPD (woonachtig dichtbij veehouderij/veel veehouderijen) hebben grotere kans op ernstigere klachten ; vaker gebruik van luchtwegmedicatie
- Wonen in de buurt van veehouderij heeft nadelig effect op longfunctie (m.n. bij >15 veehouderijen binnen een kilometer afstand)
- Longontstekingen komen vaker voor
- In de buurt van veehouderijen komt meer endotoxine en fijn stof voor ; verhoogde blootstelling aan stoffen afkomstig van veehouderijen

Reactie GGD GHOR NL / GGD

- GGD/GHOR NL: uit voorzorg provincies en gemeenten maatregelen nemen om gezondheid van omwonenden te beschermen
 - Voorkom gezondheidsproblemen door vermindering uitstoot schadelijke stoffen, zowel in als buiten de stal (bronmaatregelen)
 - Bescherm gezondheid door meer afstand woonhuizen en veehouderijen
 - Benut mogelijkheden omgevingswet
 - Aanvullend onderzoek noodzakelijk
 - Maatschappelijke discussie: hoeveel risico accepteren we?
- GGD: resultaten laten zien dat uitstoot door veehouderijen verlaagd dient te worden. Niet alleen door nieuwe, maar ook bestaande bedrijven
 - Resultaten van verspreiding, blootstelling en gezondheidseffecten z.s.m. beschikbaar komen
 - Provincie, gemeenten en veehouderijen: maatregelen nemen om gezondheidsproblemen te voorkomen en mensen te beschermen
 - → Gebiedsgerichte aanpak en sturen op aantal bedrijven in een gebied
 - → volksgezondheid nu al integraal opnemen in beleid, zoals bedoeld in omgevingswet

Beperkingen onderzoek

- Gegevens van het onderzoek gelden voor dit onderzoeksgebied, met de specifieke kenmerken van het gebied. Qua luchtkwaliteit kan geen doorvertaling plaatsvinden naar andere vee-dichte gebieden. Luchtkwaliteit beïnvloedt door regionale aspecten.
- Voor een deel van onderzoeken bestond onderzoekspopulatie uit mensen 18-70 jaar. Voor sommige aandoeningen zijn niet alle risicogroepen meegenomen. COPD en longontstekingen komen veel voor bij ouderen, en astma en luchtweginfecties bij (jonge) kinderen

→ Omdat de inzichten niet compleet zijn, lopen inmiddels verschillende vervolgonderzoeken

Verder onderzoek

- Nadere analyses naar relatie tussen longontsteking en geitenbedrijven
- Het lijkt of mensen, woonachtig in nabijheid veehouderij, iets vaker drager zijn van vee-gerelateerde MRSA-bacterie (kleine aantallen (10)) → vervolgonderzoek loopt
- Er is verder onderzoek nodig om te onderbouwen dat een klein % van de deelnemers antilichamen tegen vogelgriepvirussen had die niet verklaard kunnen worden door kruisreactiviteit met humane influenzavirussen
- Nader onderzoek naar verlaging longfunctie i.r.t. hoeveelheid endotoxinen in de lucht
- A.h.v. resultaten van de metingen in woongebied en rondom pluimvee- en varkensbedrijven zullen verspreiding en blootstelling worden gemodelleerd en gerelateerd aan gezondheidsgegevens → resultaten voorjaar 2017

Bedankt voor uw aandacht!

Contactgegevens:

Monique Meijerink

GGD Limburg-Noord, team milieu

T: 088 1191200

E: m.meijerink@vrln.nl / milieu@vrln.nl

